

Ethics & Ethos: Timeless Lessons from the Weekly Parsha

Noach 5777 - Eternal Sacrifice

Rabbi Shmuel Silber - rabbisilber@suburbanorthodox.org

1. בראשית פרק ה פסוק ל'ב

וַיְהִי־נָמֵח בֶּן־חַמְשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד נָח אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֵת:

32. And Noah was five hundred years old, and Noah begot Shem, Ham, and Japheth.

2. ר' י"י בראשית פרק ה פסוק ל'

(לב) בן חמש מאות שנה – אמר רבי יודן מה טעם כל הדורות הולידו למאה שנה זהה לחמש מאות, אמר הקדוש ברוך הוא אם רשעים הם יאבדו במים ורע לצדיק זה, ואם צדיקים הם אטריה עליון לעשותות תיבות הרבה, כבש את מעינינו ולא הוליד עד שהיה בן חמש מאות שנה, כדי שלא יהיה ניתן הגדול שבבנינו ראוי לעונשין לפני המבול דעתך (ישעיה סה כ) כי הנער בן מאה שנה ימות, וראוי לעונש לעתיד, וכן לפניכם מתן תורה:

... Five hundred years old: Said Rabbi Judan: What is the reason that all the generations begot children at [the age of approximately] one hundred years and this one [Noah, had children] at [the age of] five hundred years? Said the Holy One, blessed be He, "If they [his children] are wicked, they will perish in the [flood] water, and it will be bad for this righteous man, and if they are righteous, I will have to burden him with making many arks." He closed his fountain, and he did not beget [children] until the age of five hundred years, so that Japheth, his eldest son, should not be liable for punishment before the Flood, as it is written ([Isa. 65:20](#)): "For the youth who is one hundred years old shall die." [This means: at the age when he] will be liable for punishment in the future, and so it was before the giving of the Torah. — [from Gen. Rabbah 26:2]

3. ילקוט שמעוני בשלח רמז

... עז גבורה חמישים אמה שעליו נתלה המן היה מן התיבה

4. שמואל א פרק ב פסוק יט

וַיַּעֲשֵׂה קָטָן תְּעִשֵּׂה־לֹו אָמֹר וְהַעֲלֵתָה לוֹ מִימִם יָמִים בְּעִלוֹתָה אֶת־אִישָׁה לְזִבְחָתָה אֶת־זָבֵחָתָה הַיּוֹם: And a small robe his mother would make for him, and she would bring it up to him from appointed time to appointed time, when she ascended with her husband, to slaughter the sacrifice of the (festive) days.

5. ילקוט שמעוני שמואל א רמז קלט

איש זקן עולה והוא עוטה מעיל. ולהלן הוא אומר ומעיל קטן תעשה לו אמו תאנה המעיל, בו גדל, בו נקבר, בו עלה.

6. שיחות מוסר (ג)

כלומר, אותו מעיל שעשתה לו אמו היה הולך וגדל עמו כל ימי חייו ואף במותו לא נפרד ממנו. ומצינו בכך זה בדור המדבר כתוב בבריט ח' ד: "שמלט לא בלחה מליך", אלא שם הוא ישראל צרייכים לנו, כי מנין לחם בגדים חדשים במדבר, אך למה החצר שמואל הנביא לנס זה.

במדבר, אך כמה חזון שמהו ובהיותו כך ???
 וצריך לומר כי עניין גדול היה לשימוש במעיל זה דוקא, והטעם הוא דנהה
 פירוש הרד"ק על פסוק זה "ומעיל קטן תעשו לו אמר" - "כי לא יהיה מנהגם לעטות
 אשייל נלא בגודלוות אבל לא הבהיר. גם פרוב האבחנה אותו עשתה לו מעיל".

מעיל אלא וגוזלט אבל לא זוקנט, ועוד ועוד. את כל אהבתה ואת כל לבה נתנה חנה הנבואה
במעיל זה שעשתה לו, ועל ידי כך הפך המעיל עצמו למקור שופע אהבה וחסד.
וכיוון שנתגעף בו שמואל ונכנסה בו אהבת ישראל ואהבת הקב"ה עד אין קץ, ויחד
עם המעיל גודל שמואל וד' עמו, והיה מסבב בכל עיירות ישראל להביא להם את
דבר ד'. ולנהל אותם בדרך הישר, והכל ממידת אהבת ישראל שהיתה בו, וע"י מידת

וזה זכה שתשרה עליו שכינה, על כן לא נפרד שמו של המעליל לעולם, ומשמעותו
נענעה לו נס שגדל המעליל עמו ולא בלה.

7. שמות פרק יט פסוק יג

לֹא תִּתְגַּע בָּו יָד פִּי סָקוֹל יִסְקָל אֲזִירָה אֶמְ-בָּהָמָה אֶמְ-אָישׁ לֹא יִחְיֶה בְּמִשְׁךְ הַיּוֹלֵד הַמָּה יַעֲלֶה בָּהָר:
No hand shall touch it, for he shall be stoned or cast down; whether man or beast, he shall not live. When the ram's horn sounds a long, drawn out blast, they may ascend the mountain."

8. **שייחות מוסר (ג)**

ומצאונו בחר חמוריה שנתקדש לעולמי עד על ידי העקידה, ויש להתבונן, הרהר סיני, אף שנגלה עליו הקב"ה, לא נתקדש לדורות וחול הוא, וכמו שנאמר (שמות יט יט): "במשון היובל מהו יعلו בהר", ומפני מה הר חמוריה נתקדש לעד. אלא הוא

18

הדבר אשר דברנו, שכיוון שתנתן אע"ה את כל לבו במעשה העקידה ומסר נפשו לעשות רצון בוראו, נעשה על ידי זה ההר - הדומם - קודש לעד. ואחוזל (מיד שה"ש יש"פ לריח שמניק טובים) שר' יהושע כשרואה את האבן שיבש עלייה רבינו עוזר נישק אותה ואמור האבן הזאת דומה להר סיני וזה שיבש עלייה דומה לארון הברית. והרי בן מהר סיני ודאי לא היה מנסק, שכבר אין בה שם קדושה וחול היא. אלא שר' אליעזר בעת לימודו הכנסיט שם את נפשו - את כל כוחותינו, ועל ידי כן נתעלה ונתקדש המקום להיות כהר סיני בשעתו, והרי הוא "קודש קדשים" לעד כמו הר קבוריה.

9. תלמוד בבלי מסכת מנחות דף צז עמוד א

ר' יוחנן ור' אלעזר דאמר תרויהו: בזמן שבית המקדש קיים – מזבח המכפר על אדם, ועכשו שאין בית המקדש קיים – שולחנו של אדם המכפר עליו.

10. רשי' מסכת מנהות דף צז עמוד א
שולחנו של אדם מכפר עלייו – דעתן פרוסה לאורחים.

לאורחיםים", ובשיטמ"ק שם גו' ט' שנותן עזרה לאלו שמשתמש בדרכם
לגימה שמקربת רוחקים. ולהאמור, אין כאן מליצה אלא הכוונה היא כפשותו,
השולחן הוא שמכפר, שאף שatat כל אלה עושים בעל הבית, מ"מ מאחר שע"י
השולחן נעשים מעשי צדקה וחסד נעשה השולחן עצמו לモבך כפירה, וכח זה ניתן
בו ע"ז שימוש לבעלינו לצדק וחסד.

11. שיחות מוסר (ג)

12. שמות רבה (וילנא) פרשת שמות פרשה א

ותקרא שמו משה, מכאן אתה למד שכרן של גומלי חסדים, אף על פי שהרבה שמות היו לו למשה לא נקבע לו שם בכל התורה אלא כמו שקראותו בתיה בת פרעה ואף הקדוש ברוך הוא לא קראתו בשם אחר.

13. שיחות מוסר (ג)

א

והנה, כל שם ושם שנקרוא בו משה רבינו בא לבטא ולתאר את מעלותו ונדיותיו של משה, יירד, שהוריד את התורה מלמעלה למטה, ד"א שהוריד את השכינה, אביגדור אביהם של גודרים, חבר, שחיבר את ישראל לאביהם שבשמים, אבי סוכו, אביהן של נביאים שסוכים ברוח הקודש וכו" (עין ויק"ר שם). כל אחד משמותיו ממחה צד אחר מגדלותו, וכך להקיף את רום מעלה משה רבינו צריך עשר שמות.

אך ראה זה פלא, שמו "משה" שנקרוא בו בכל התורה, מה הוא אומר? כי מון

המים משיתה, ומה גודלה יש בכם, ואם אמנס יש כאן שבח על בתיה בת פרעה,

מה לזה ולע Zus מהותו של משה?

ב

אלא הן הן הדברים, מכח מסירות נפשה של בתיה בת פרעה, שהמרתה את פי אביה והצילה את משה על אף גזירת פרעה, ומכח גמilitot החסד שגמלה עמו בגדלה אותו בהקרבה ובמסירות, קיבל משה רבינו אל תונ נפשו ובשרו את הכהות הללו, ועל ידם נתعلاה והוכיח להיות גואל ומושיען של ישראל, כי בהקרבה ובמסירות נפש ניחל את צאן יתרו בתחילה, ובהקרבה ובמסירות נפש הושיע אח"כ את ישראל, בין בעמדתו לפני פרעה ובין בעלייתו למרום, וכל ארבעים שנה שהיו במדבר היו חייו רצופים בהפקרת נפשו עבורי ישראל, מסירות נפש תמידית עברו כל אחד ואחד מישראל עד לאמרות: "ואם אין מחני נא מספרק אשר כתבת".

ג

כל זאת היה טבוע בנפשו והתפתח בו מן הגערין של מסירות נפש שהשקיעה בו בתיה בת פרעה במשמעותו מן המים, על כן נקבע בו השם "משה" יותר מכל עשר השמות שיהיו לו, כי שם זה ממחה את גודלות משה רבינו יותר מכל השמות. וזהו "שכרן" של גומלי חסדים, שהחasad שעושים עושים פירות, וכי שגמלו עמו חсад, על שם החasad הוא נקרא לעד.

ד

14. שיחות מוסר (ג)

עפי' האמור נחזור לעניין שפטחנו בו, התיבה שנעצה נח לעשות, לא היהת אקים מחסנה ממי המבול גרידא, אלא נראה שהיה עליו לבנות "בנין של הצלחה", והיינו תיבה שייהי טבוע בה כח הצלחה וישועה, וזה ע"י שייהי נת עוסק וטורות לבניינה מאה ועשרים שנה מזמן מסירות נפש כנגד רשיי הדור, ויחד עם מסירות הנפש הוא ישקיע בתיבה קריאה ודרכישה לתשובה מדרכייהם הרעים, כל זה יכנס ויחדר לתיבה, וע"י כך תיעשה התיבה למבחן העלה לנח וביתו. ולא רק לנח וביתו אלא אף לדורי דורות היה בה כח הצלחה לישראל, שכן אחז"ל (ילקוט בשלח רמן